

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevni: p/f sosialurin

Fyrirskotsstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagno Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Alment starv — og kvalifikatiónir

oddagrein

I BLADNUM í dag lýsir landsstýrið starvið sum fyrirstøðumaður fyri Sjóntarv Føroya leyst. Í lýsingini verður sagt, at starvið verður sett av landsstýrinum eftir tilmæli frá sjónvarpsnevndini, sum kortini ikki er sett enn. Sjóntarvsnævndin skal væntiliga velja av lögtinginum á Ólavsøku.

AT STARVIÐ skal setast av landsstýrinum við tilmæli frá eini móguligari sjónvarpsnevnd er helst ikki so lögð. Tað, sum kortini er lögð við hesi lýsing, er, at einki verður sagt um lønar-ella setanartreytir. Hesar skulu gerast sambært avtalu, verður sagt.

EIN SKULDI tú, at ávisar setanartreytir vóru neyðugar. So høvdu tey, sum ætla at søkja starvið, nákað at halda seg til. Somuleiðis hevði sjónvarpsnevndin og landsstýrið nákað at hildi seg til, tá starvið skal setast.

MEN TAÐ man uttan iva vera júst her forkláringin er at finna hví einki verður sagt um hetta í lýsingini. Havaði og huga stríðið í landsstýrinum um

setan av stjóra fyri Eysturoyar studentaskúla og teirri lýsing viðvíkjandi hesum starvi, stendur landsstýrið hesaferð »meira fritt«. Fritt at velja og vraka millum sínar partapolitisku kandidatar uttan at hugsa um starvs- og kvalifikatiónir. Hetta nýggja starvið sum sjónvarpsstjóri kann enná móguliga meðvirka til at loysa studentaskúlanútin hjá landsstýrinum? Kanska kann onkur politiskur rossahandil — ella politiskt kompromis, sum tað eitur — verða gjørdur. Ikki heilt óhugsandi!

TAÐ ER ikki sørt komiskt, at hoyra landsstýrismenn uppá skift standa og gæbba av, at eitt alment starv ikki má setast eftir politiskum kvalifikatiónum, tá vit eru vitni til eina so grova persónliga útspilling av fólki, sum søkja eitt tilikt starv. Hesar útspillingar, sum á ongan hátt snúva seg um starvs- og kvalifikatiónir, men bert politiska hugsan hjá hvørjum einstøkum. Hevur stríðið verið hart um studentaskúlastarvið, verður tað ikki minni hart um sjónvarpsstarvið.

MEN, SUM SAGT, tá stendur landsstýrið meira »fritt«. Nú skulu bert tær politisku kvalifikatiónirnar telja. Tað hevur landsstýrið frammanundan tryggja sær í lýsingini.

Ein hóttan móti fólkaræði og tilveru

Føroyar eru partur av hernaðarsamgonguni NATO. Hetta er ein veruleiki, sum fá munnu vera fegin um.

Endamálið hjá NATO er at pappirinum at verja demokratið, fólkaræðið, í vesturheiminum. Veruleikin er tó tann, at NATO ofta er ein beinleiðis hóttan móti fólkaræðinum. Hetta sá vit í Grikkalandi í 1967, vit hava sæð tað í Portugal, og fleiri av limalondum eru litið demokratisk t.d. Spania.

Uppaftur verri er, at eitt NATO-land, Turkaland, beinleiðis er eitt fascistiskt hernaðardiktator. Í vetur og í vár hava vit sæð, hoyrt og lisið um, hvussu hernaðarstýrið í Turkalandi hevur forfylgt fakfelagsleiðarum, friðarørslum og demokratisk hugandi fólki yvirhøvur.

Í januar mánaða varð ein seytjan ára gamal drongur tikin av døgum

fyri at virka fyri demokratiskum víðurskiptum og í var varð fyrrverandi forsætismálaráðharrin, Bulent Ecevit dømdur at sita í triggjar mánaðir fyri at hava sagt sína meining. Samstundis bendir alt á, at hann verður fastsettur aftur fyrsta dagin.

Demokratisk hugandi fólk verða heimsøkt, fongslað ella hvørva í myrkri á nátt.

Terrorin og trýstið frá hernaðarstjórnini veksur fyri hvønn dag, og eingin, sum sigur sína meining um stýrið ella, sum visir demokratisktt sinnalag, kann kenna seg tryggan.

Sum heild er myndin av Turkalandi í dag ein mynd av terrori, kúgan, morðum og ómetilgum veseldóm.

Ábyrgdina av hesari mynd hevur ein kavrotin, fascistiskt harnaðarstýrið, ið er samansett av tí versta útskotspakki,

politisk viðmerking

sum turkisk herurin kann uppvisa!

Henda stjørn fær í dag fullan og heilan stuðul frá NATO og henda stjørn hevði ikki sitið við ræðið ein tíma uttan henda stuðul. Øll Natolond hava sostatt meðabyrgd av øllum til ræðuliga, sum hendir í hesum ólukkuliga landi. Eisini vit hava eina ábyrgd av hesari stuð, men tað er sjálvsagt ikki nógv vit kunnu gera fyri at broyta hana. Eitt kunnu vit tó gera og tað er at siga, at vit ikki vilja vera uppi í einari fyrítøku, sum ber seg at sum NATO. Vit kunnu ikki leggja land og navn til ein

felagsskap, sum stuðlar einum ella fleiri fascistiskum stýrum.

Umframt hesar, skulu vit siga, idealistisku grundir til at sleppa okkum av við NATO, hava vit eisini grund til tess fyrri okkara egnu skuld.

Við støðnum á Sornfelli og á Eiði eru Føroyar eitt hitt fyrsta og mest upplagda bumbumál í einum móguligum kom-

andi bardaga millum stórveldini og verða vit sostatt offrað í einari uppgerð, sum vit einki hava við at gera.

Sostatt kann NATO, áður enn vit vara av, gerast ein hóttan móti tilveru okkara her í staðin fyri at vera ein verja fyri demokrati og frælsi. Tað skuldi sostatt allar góðar grundir verið fyri at tikið allan henda spurning upp aftur av nýggjum, soleiðis

at føroyingar fáa høvi til at siga seg burtur úr hesari ótespilugu fyrítøkuni NATO!

Alt, sum vit vita um eitt móguligt kríggj millum stórveldini, bendir á, at okkara einasti móguleiki fyri at sleppa undan at vera týnd er at halda okkum uttan fyri allar hernaðarsamgongur, uttan mun til hvønn lit tær hava.

Jóannes Dalsgaard

Studentaskúlin í Eysturoy

Tibetur er sjáldan, at mál fáa so marghattliga viðgerð, sum studentaskúlin í Eysturoy hevur fingið.

Málið er av fyrstani tikið koyrt upp í ein vasa, og tað er eina landsstýrismanninum í skulamáli, Eilifi Samuelsen, fyri at takka.

Tað er hann, sum ber ábyrgdina av, at skúlin ikki kom fyrri ári síðan, og tað er honum fyri at takka, at fyrireikingarnar til stovnssetanina enn eru so stutt á leið kommar, at tiltakið er dømt til at miseydnast.

Tað eydnaðist Eilifi

Samuelsen við síni ótrúliga stivrendu stóðu fyrst at seinka málið, tilmælt at fáa lagt skúlin við Gøtu-gjøgvi — móti einum meirluta ávikavist í lands-skularáðnum, landsstýrinum og í samgonguni. Nu var ætlanin at seta rektaran, eisini móti tilráðing lands-skularáðsins.

Hetta eydnaðist so ikki. Afturfyri skulu vit aðrir hava skuldina: verða hongdir út alment og skuldsættir fyri líkt og ólíkt.

Lat tað fara. Soleiðis er nú treytirnar hjá teimum, sum koma sær upp í poli-

tikk.

Men tað er ósømligt, at teir menn sum hava søkt rektarastarvið verða tiknir til viðgerðar í blaðskrivning. Hesir umskjara hava bæði rætt til og krav uppá fulla diskretión, og tað er átalvert, at landsstýrismáðurin í blaðviðtali gevur seg av við at ummæla teir einsærar.

Nú verður so roynt av nýggjum, og vit kunnu bert vóna, at málið verður skilabetur viðgjørt enn seinast.

Torbjörn Poulsen

Løgin svartkjafta-politikkur

Nógv verður tosað og skrivað um allar teir móguleikar, sum vit eiga í tí svartkjafti, sum finst um okkara leiðir, og ikki er smávægis av ætlanum um at byggja skip til hesa veiðu og at fáa virkir, sum kunnu virka allan henda svartkjaft til matna.

Í vár kom eisini fram eitt notat frá landsstýrinum, har lögmaður og fiskimálaráðharrin gjørdur sínar metingar av framtíðarútlitinum. Her var roknað við, at vit skuldu koma at veiða 100.000 t. av svartkjafti við verk-smíðutrolarum, 150.000 t. skuldu landast til virkingar á landi, og afturat hesum varð roknað við 50.000 t. til fiskamjols-framleiðslu og mett varð, at alt hetta kundi koma at geva okkum eitt eyka útflutningsvirkni uppá 750—800 mill. kr.

Her eru stórir móguleikar, og ein skuldi rokna við, at landsstýrið leggur ein politikk, soleiðis at allir hesir móguleikar verða útnyttaðir til fulnar. Í nevnda notati verður eisini ásannað, at aðrenn óli hesi tó eru veruleiki verður neyðugt við almennum studngi. Og stuðul í einum uppbygg-

ingartíðarskeiði skuldi eisini verið nátturligur.

Men hvussu hevur so politikkurin hjá landsstýrinum verið á hesum økinum?

Fyrst er at siga, at tann parturin av svartkjaftavinnuni, sum er grundað á framleiðslu á landi, hevur fingið neyðugan studning, soleiðis at skip, manning og virki skuldu kunna klára seg. Á verandi figgarløg eru jú avsettir 10 mill. kr. til rafiska-grunnin serstakliga at nýta til svartkjaft. Tískil verða í løtuni latin 96 oy/kg úr ráfiskagrundinum pr. kg. svartkjaft, og afturat hesum verður í løtuni sum eykastudningur latin 20 oy/kg. Hetta er tilsamans kr. 1,15, sum er nógvur peningur, men hetta er tað sum skal til fyri í eini royndartíð at uppbyggja hesa vinnu.

Hverjar sømdir fær so hin greinin í hesum stóru framtíðarætlanum landsstýrisins, nevnliga tilvirkingin umborð á verk-smíðutrolarum? So ótrúligt tað ljóðar er nú knappliga eingin sum helst vælvild at merkja úr Tinganesi. Tað kunnu avvarðandi fiskimenn skriva

undir uppá. Talan er fyribils um ein trolara »Giljanes», sum við um 55 monnum umborð nú í eitt ár hava gjørt eitt slóðbrótaraverk innan hetta økið fyri eina inntøku, sum er munandi lægri enn hjá øðrum fiskimonnum, og tað hugsað verður um tímaløn, fyri lægstu løn í landinum. Einasti stuðul teir hava fingið er tann flakastuðul, sum annars verður latin til flakastuðul á gomlum og royndum veiðum. Hesin stuðul var bert ein partur av tí stuðli, sum verður latin til svartkjaft virkaðan á landi, og mundi hann annars púrt einki til at tryggja fiskimonnum rimiliga úrtøku. Fiskimannafelagið gjørdi sær í var stóran ómak fyri at visa á, at torvur var í hvussu er fyri einum bráfengis eykastuðli til hesa veiðu, og hóast fiskivinnuráðið eisini mælti landsstýrinum til at veita øktan stuðul, lat landsstýrið yvirhøvur ikki við seg koma, so tá stuðulslogirnar komu fyri tingið, varð henda veiðan als ikki tikin uppá tunguna.

Vit framfordu sjálvsagt somu sjónarmið mótevgis lögtinginum, og undir við-